

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4

Egészévre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyiltéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

A Kossuth Lajos-tér parkirozása.

Tárgyilagosan ismertetjük esetenként azt a céltudatos akciót, melyet Petrozsény község képviselőtestülete és előjárósága a község minden-irányu haladása érdekében kifejt. A legutóbb tartott közgyűlésről jelen számunkban befejezett ismertetés magában eklatáns bizonyítéka annak, hogy a község bizalmának letéteményesei hivatásuk magaslatán állnak, tudnak is, akarnak is a viszonyokkal számolva olyan alkotásokat létesíteni, melyek a fejlődésnek, a modern haladásnak elutasíthatlan feltételét képezik.

Rendszerint azok a kérdések képezik lapunkban megvitatás, ismertetés tárgyát, amelyek, vagy mint erőteljesítő a haladás anyagi eszközeinek megszerzését; biztosítását, vagy erkölcsi hatásukkal közvetve, avagy közvetlenül a kultúra terjesztését az egyéni és szociális jólét előmozdítását célozzák.

Ezuttal olyan kérdés ismertetését teszi indokoltá az aktualitás, mely a szépnak és hasznosnak egyesítésével a civilizáció követelményének kíván eleget tenni.

Arról van ugyanis szó, hogy a legutóbbi képviselői közgyűlésben az előjáróság javaslatát elfogadva visszakínálja Petrozsény község közönsége a Kossuth Lajos piac-tér a Salgótarjáni Köszémbánya R.-Társulatnak oly feltétellel, ha a b.-társulat visszatéríti a 7400 korona vételért s az 1600 □-ölnyi területet díszes vasráccsal, a Templom-utca és Kossuth Lajos-utca felől bejárattal bekerített, befásítja, parkirozza, gondozza s mint sétateret a község használatára fentartja. Első tekintetre nem látszik túlszerűnek ez az

ajánlat, de ha a kérdés által érintett érdekeket mérlegeljük, nem kicsinyelhető az ellenérték, amit a község ad.

A bányatársulat ugyanis homlokzatával a piactérre, a saját telkén, fényesen berendezett remek emeletes kaszinót építtetett, vendégszobákkal, nagy és díszes tánc-, illetve színház-teremmel.

Nagyon szembántó volna a reprezentacionális palota előtt a disztelen piactér, mely a legnagyobb gondozás mellett is éles ellentétet képezne a kaszinón kívül ezen térre néző kolosszális zárdapalattal, a dr. Rosenberg-, Stern-, Krausz- s Peck-féle szép emeletes házakkal.

Petrozsény község belterületén nincsen sétater, nincsen üdülőhely. Erre szívesen berendezett egészségügyi szempontokból szükség volna. A község nincsen abban a helyzetben, hogy sétatérrel gondoskodhatna. A község jogos igénye csak az által nyerne e tekintetben kielégítést, ha a bányatársulat magára vállalná a kérdéses tér berendezését.

A község a maga részéről nagy áldozatot hoz azáltal, hogy lemond a piac jövedelméről, átengedi a nagyértékű területet.

Nem kicsinyelhető az a kötelezettség, melyet a bányatársulat magára vállal, ha a feltételeket elfogadja. A község óhajátának tenne eleget. Petrozsény lakosságának háromnegyed része a nagy bányai-par-vállalat kötelékébe tartozik, közvetlenül ebben az arányban járul a bányatársulat a község terheinek viseléséhez, de az összalkosság közvetve a bánya után él. Ez a tudat és körülmény képezi indokát a tér felajánlásának, melyet ha a bányatársulat elfogad, újabb bizonyítékát

szolgáltatandja annak, hogy e község fejlődésének, haladásának és lakosságának érdekét minden irányban áldozatkészséggel és jóakarattal mozditja elő.

Községi közgyűlésből.

Petrozsény község képviselőtestülete f. hó 8-án tartott közgyűlésének lefolyásáról folytatólag közöljük az alábbi ismertetést:

A közgyűlés egyhangulag elfogadta az előjáróság javaslatát az államigazgató segélyezett gimnázium segélyezése tárgyában dr. Elischer József, nagyszebeni tankezelő főigazgató, mint miniszteri biztos és a gimnáziumi felügyelő-bizottság között a kultuszminiszter hozzájárulása reményében kötött szerződésre vonatkozólag, dr. Schulek Jenő községi képviselő közhelyesléssel fogadott indoklása után, mely szerint Petrozsény község és az állam 8 ik osztály felállításáig évenként 2—2000 koronával emeli az évi hozzájárulási összeget s azután csak az állami hozzájárulás emelkedik évenként 2000 koronával, míg 32.000 koronát el nem éri s azután ennyi lesz évenként az államsegély, a községi segély pedig 10.000 korona. Ha a kultuszminiszter ezen megállapodáshoz hozzájárul, a 30 nap közbevetésével tartandó közgyűlésen névszerű szavazással fog ezen ügyben érdemlegesen határozni képv. testület.

Kapcsolatosan megemlítjük, hogy az évi emelkedett színvonalu tárgyalása alkalmával Nagy Miklós községi képviselő aggályát fejezte ki aziránt, hogy miből nyer fedezetet a nyolcadik osztály felállítására után évi 78 ezer koronára előirányzott szükséglet, holott az állam csak 32 ezer, a község pedig csak 10 ezer korona évi segéllyel járul hozzá. Dr. Schulek Jenő községi képviselő, felszólal és többek aggályának elosztatására utal a gimnáziumi felügyelő-bizottság reális alapon nyugvó költség-előirányzatára, mely szerint a járási községek, hazaifas társulatok biztosított évi segélye és a tandíjak teljesen fedezik a szükségletként szereplő kérdéses 36 ezer koronát.

„PETROZSÉNY ÉS VIDÉKE” TÁRGZÁJA.

Barbár ének.

Hívány Caesárokat, agylágyult vezérek!

Kacagjatok, ameddig még lehet!

A végső kacajt fojtja majd belétek,

Ti zsarnokok, a közelgő tömeg

Meglátjátok, elpusztítja hazátok

A hadseregek zúgó vihára;

S mint vízőzön fog szakadni reátok

A szörnyű vész, az Isten ostroma!

Mi jönni fogunk, mint ítélet napján,

Zokogni fog fölöttetek az Ég;

Eltérültek a harcosok robajján,

Midőn éltek hőmpölyögve lép!

A földnek méhe egyszerre kiontja

A színezüstös lovagok sorát;

S úgy jönnek, mintha jég viharja volna,

Vagy nyihogó, száguldó paripák,

Vad vágatással rátörnek Rómára,

A bárányból is oroszlán leszen;

A földmádtt tömegek szörnyű árja

Elöl mindenki futni kénytelen.

Mind Róma ellen! S mindent eltipornak.

Az érkezősszus megrokkann s ledül;

S meddig a szem lát, szerteszét a holtak

Fognak heverni temetetlenül.

Az Ister habja kiapad egészen,

S helyette medrén vérhullám szakad;

A patakokból könnyek árja leszen,

Mely lányaitok szeméből fakad.

És vége lesz gyűlölt hatalmatoknak,

A hadsereg ellent többé nem áll;

Gaz testeteken lakomázni fognak:

Károgo holló, üvöllo sakál!

S te római sas, kinek büszke szárnya

Könnyen repül a Mindenség felett:

Szögezd bár fészke az Ég homlokára,

Letépünk onnan, mint egy kis pehelyt!

Az élőkét szétépedessük fogunkkal,

Egy lángtenger lesz minden imaház;

Az utakat elállva karjainkkal,

Léptünk nyomát kíséri pusztulás.

Szégypir száll a vének homlokára,

Mit mindegyik takarva rejteget;

Ugy conszoljuk a hóhér oszlopára,

S homokba ássuk büszke fejüket.

Részvét nem kél szívében a pribékek,

Az emlőn csüngő gyermek is lakol;

Döfést adunk Caesárokatok fejének,

Mely eltaposva földig meghajol!

És építünk büzhödt hulláitokra

Égig magasló emlékoszlopot;

S a legmagasabb hegyet — hegyre tolva,

Az Ég ellen indítunk ostromot.

A Caesárt végig hurcoljuk hajától,

Nem könyörölünk semmi zsarnokon;

És letaszítva az ég magasából,

A föld sarába fog hullni a trón!

A földi isten lebukik a porba,

Kinek lépését mindenütt jelzi vér!

Álljon habár a szentekkel egy sorba, —

A bosszudóllás senkit nem kimél!

Betelt a mérték! Ki tudná lemérni,

Hogy szenvedésnek mennyi sulya nyom?

Vad gyűlöletünk nem fog megkímélni

Ti zsarnokok végső órátokon!

Ha nétn holtra válnátok mindnyájan,

S lesújtana a szörnyű félelem;

A föld alól is kiásozott hullákon

Tombolnánk, mint egy bosszudólló elem.

Az igazságos sors kezét kinyújtja,

Megjön a nagy nap, nem késik soká

S az ítéletet arcotokba sújtva,

Rát, mérge nyálat köpködünk reá! . . .

Románból ford.: RÉVAI KÁROLY.

A községi előjáróság beterjesztette Joanovits János II. bíró fizetés javítás iránti kérvényét s az általa élvezett évi 240 korona javadalmazást évi 500 koronára emeltetni javaslatba hozta.

Mint hogy tudomásul bír, Petrozsény község képviselőtestülete arról, hogy Joanovits János mint törvénybíró teljes odaadással, lelkiismeretes buzgalommal s általánosan elismert sikerrel végzi teendőit, miért is a saját személyéhez kötött javadalmazását 1906. évi január hó 1-től évi 500 koronában megállapítani elvileg elhatározta s az 1886. XXII. t.-c. 24. 110 §-ai alapján 30 nap közbetételéssel tartandó közgyűlésen fog névszerinti szavazás útján törvényszabta módon ily értelemben érdemleges határozatot hozni.

A Salgótarjáni Köszénbánya R. T. petrozsényi bánya igazgatója tudomására hozza a községi előjáróságnak, hogy a bányatársulat elnökének felkérésére az ősz folyamán a kormány több tagja, Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter is, kilátásba helyezte Petrozsény, illetve a Zsilvölgy meglátogatását. A magasrangú vendégeket megillető fogadtatás iránt az előkészületek megtételét kéri, mit a közgyűlés örömmel el is határozott és a kebeléből kiküldött, továbbá a testületek, intézetek, társulatok és a polgárság részéről felkért ünnepélyre rendező bizottságot a további intézkedések foganatosításával megbizta, megjelölve főbb vonásaiban az utak és utcák rendbe hozására, a házak tisztítására, díszítésére, a fogadtatásra s az elszállásolásra stb. vonatkozó intézkedéseket, tekintettel arra, hogy a fogadtatással felmerülő költségek viselését a bányatársulat magára vállalja.

A Kossuth Lajos-tér bekerítése, befásítása, sétatérre alakítása tárgyában tett előjárósági előterjesztés alapján felajánlja a község a kérdéses teret a salgótarjáni köszénbánya r.-társulatnak oly feltétel mellett, hogy a b.-társulat fizesse vissza a 7400 korona vételért vállalja el a tér befásítását parkirozását, fentartását, gondozását s azt, hogy diszes vasráccsal bekeríteti s a sétatér a közönség használatára átengedi. A határozat közölni fog a bányagazgatósággal és ha a társulat elfogadja, akkor törvényszabta módon fog a közgyűlés névszerinti szavazással 30 nap közbetételéssel érdemleges határozatot hozni. (Ezen kérdésről lapunk főhelyén foglalkozunk behatóbban. Szerk.)

Petrozsény község utcáinak rendezésére, a kocsiutak és járdák építésére vonatkozó s egyéb kapcsolatos előjárósági javaslatot a közgyűlés elfogadta s elhatározta:

a) a régi piac-tér rendezését, kövezését, gyalogjárda behelyezését, csatornázását, valamint ugyanott új árcsarnok építését, a régiék lebontását és illemhelyek építését;

b) a templom-utcai kocsiút kövezését, gyalogjárda beljebb helyezését, a gyalogjárda kijavítását, valamint az óvoda előtti gyalogjáró feltöltését;

c) az „Emke” szálloda melletti kis utca kövezését, vízvezető csatorna készítését, a kanyarlattól a vasúti átjáróig az út kavicsolását;

d) a Malea-utca kövezését és a vízvezető csatorna építését;

e) az izraelita-templom utca kövezését és csatornázását ugyanott levő kútnak áthelyezését;

f) Grausam Károly háza előtti vízvezető csatorna kiegészítését, a járdakölevezését s a mézőmári tervek, rajzok és költségvetések alapján a munkálatok teljesítését;

g) a Dr. Rosenberg- és Ullmann-házak között a Kossuth Lajos-utca szögelt kis utca rendezését és kövezését;

h) a Vágóhid-utca járhatóvá tételét és végül:

i) a Malea-hidtól a temetőig a járda kiépítését, eltekintve ezuttal a Kantner János községi képviselő javaslatától, mely szerint mindenek előtt a csatornázás volna létesítendő. Ezen okadatolt indítványt azért mellőzte a közgyűlés, mert a csatornázás és vízvezeték ügye már külön intézkedés tárgyát képezi. A községi pénzügyi és építési bizottságot megbizta a közgyűlés a hozott határozat keretében foganatosítandó intézkedések.

A fogyasztási adópótlék kivetése és szedhetésének engedélyezése iránti ügyben tett felterjesztésére vonatkozólag a kiküldött bizottság javaslatát a közgyűlés elfogadta és megbizta az előjáróságot a fogyasztási adó beszedési jog megváltása érdekében szükséges intézkedések foganatosításával, valamint a fogyasztási adópótlék szedhetési jogának engedélyezése végett célra vezetőnek mutatózó eljárással s intézkedett a

községnek jövedelmet biztosító jog megadása esetén a fogyasztási adó és az adópótlék kezelésére nézve.

A petrozsényi villamvilágítási részvénytársaság által kért kizárólagossági jogot 50 esetleg 75 évre a képviselőtestület megadja s az utcák és terek világításáért évenként 5000 koronát megszavaz. Hat éven túl terjedő terhes szerződés kötésről lévén szó, 30 nap közbetételéssel fog a képviselőt érvényesen határozni s megbizta a községi előjáróságot, hogy az ügyet kellőleg előkészítve, szakértői vélemény kapcsán terjeszse a közgyűlés elé. A további közreműködésre és támogatásra felkért Andreics János kir. bányatanácsos javaslatára lépések tételnek a vulkáni és petrillai érdekeltek bevonása iránt.

A III. oszt. kereseti adókievítő-bizottságba 1906, 1907 és 1908 évekre Grosz Hermann és Váradi Vilmos a község részéről megválasztottak.

Az előjáróság bejelenti, hogy dr. Ajtay Aladár a hátszegi kerület orsz. képviselője felvilágosítást kért a község közügyeiben, a kormányhoz intézett felterjesztésekre vonatkozólag s ezt az előjáróság a jóakaró érdeklődését nyilváníttatva közszóval megadta s országgyűlési képviselőnk közbenjárását és támogatását kérte; mit a közgyűlés helyeslőleg tudomásul vett.

Hermann Adolf és fia a piactéren állandó jellegű árúdobó felállítására kértek engedélyt, a közgyűlés azonban arra tekintettel, hogy a meglevő árúdobók eltávolítását is már elrendelte s amennyiben ugyanott a község épített árcsarnokot, a kérelmet teljesíthetőnek nem találta.

A petrozsény-dilzsi petrozsényi közbirtokosság és Petrozsény község között a vitás erdő területre nézve a közgyűlés elhatározta, hogy a kérdéses erdőt a nevezett közbirtokosságnak a község átengedi.

A községi építkezési-, számvizsgáló és gazdasági-, gimnáziumi-, egészségügyi-, esküdtök alapjaitromát összeiró-bizottság, továbbá községi választottak összeiró választmányi-, községi képviselői választást igazoló-, védőkifeleket puhatoló-, tanügyi és iparostanonciskolai bizottságok megalakítása, három magántermesztői kérelem és bejelentések elintézése, illetőleg tudomásul vétele után a közgyűlés esti 8 órakor véget ért.

Az előző és jelen számunkban közgyűlési referádája élénken megvilágítja azt az akciót, melyet a képviselőtestület Petrozsény község haladása, fejlődése érdekében a legjobb akaratu körültekintéssel, a viszonyok elfogulatlan mérlegelésével kifejt. Az a sok elődázhatlan létesítmény, mely ezuttal hatalmas lépéssel közelebb vitetett a megvalósuláshoz, mind elutasíthatlan szükség kielégítésére szolgál. Természetes, hogy a már foganatosított valamint elhatározott intézkedések költséget igényelnek s a községnek egyéb jövedelemforrása nem lévén, a teher az adózó polgárok vállára nehezu. A községi előjáróságnak, mint hivatásterületileg kezdeményező- és végrehajtó szervnek, valamint a községi képviselőtestületnek, mint a helyhatósági jogok gyakorlására a község egyetemének képviseletében hivatott autonóm szervezetenek feladatát képezi, hogy ezt a terhet minél könnyebben elviselhetővé tegye. A fentebb ismertetett intézkedések azt bizonyítják, hogy az előjáróság és képviselőtestület a parancsoló szükség követelményére és az adózó közönség érdekeire tekintettel van.

A tanítógyűlés után.

Azok, akik a tanítók működését völgyünkben figyelemmel kísérik — azt gondolom sokan vannak ilyenek és ezek közül sokan olyanok, akik az iskola munkáját meg is tudják becsülni — láthatják a jelenben, mint ahogyan a közelmúltban látták azt az óriási haladást, ami a szemlélő előtt megy és ment végbe. Pedig a népoktatásügy nem nagy multra tekinthet vissza a Zsilvölgyben. Tanítás és nevelés volt régebben is, mindnyájunknak el kell ismerni. Az intenzív népnevelés ügye, az ugynevezett modern iskolázás azonban csak egy nyolc-tíz esztendő munkájának eredménye. Az a nagyfotosszerű kulturmunka pedig, ami a tanító összejövetelek, közelebről a tanítógyűlések tartásában kulminál meg, éppen nagyon fiatal. Ugy tudom, hogy alig öt-hat éve annak, hogy meg van az az intenzivítása, amit ma már örömmel konstatálhatunk.

Vajon régebben, amikor a kezdő, később a fejlesztő nevelés-oktatási munka foglalkoztatta a zsilvölgyi tanítókat, e munkát végző ténylezőknél nem lett volna meg az az igaz lelkesedés, az a szerfeletti

becses munkabírást, amit ma láthatunk? Vagy ha igen, miért nem volt annak a becsülendő biztos kézzel, világos fejvel és érzelmekben gazdag szívvel vezetett munkának az az eredménye, aminek a látása a szemlélő lelkébe kap? Legyen szabad megvilágítanom a kérdést. Kötelességem is és szívesen is teszem. Mert ha mi a munka emberei, a becsületes munka jegyében dolgozva, reklámtól menten, nagy hangtól tartózkodva, a látszatmunkát kerülve ma már megszereztük a közbizalom és nekünk nagyon sokat érő bizalmat ama fokát, amely bátran bizta kezünkre a zsilvölgy népnevelésének és alapvető kulturmunkájának előbbre vitelét; mi meg tartozunk rámutatni azokra a jelenségekre, amelyeknek a közrehatása folytan lett a tanítók munkája azzá e völgyben, ami tényleg kultúrtevéző.

Amint egy csepp víz tengert nem alkot, úgy egy tanító kiható, szellemi és erkölcsi életet megváltoztató munkát nem végezhet. A Zsilvölgy tanítószóának összessége adja azt a falankszót, ami az itt élő nép szellemi és erkölcsi életét előre tolja azzal a nagy eredménnyel, amit szerénységgel nélkül konstatálhatunk. (Legyen megengedve a tanítóknak, hogy ismerjék a maguk értékét.) Évről-évre láthatjuk, mint tör elő ez a modern fegyverzettel ellátott sereg. Láthatjuk, amint lelkesedéssel, a nép iránti szeretet melegével, tudással, fajszeretettel oda hat, hogy a nép alakuljon azzá, amivé alakulnia szükséges, józan, becsületes munkássá, tisztességes polgárrá és az egyháza erős oszlopává.

Ennek a munkának a feltételét ne egyedül a tanítók tömörült társaságában keressük azért. A tanító — igaz — a lélek, a szív erejével hat a népre, közvetve és közvetlenül, a tanító — igaz — lelkesedése hevében kamatoztatja azt a tőkét, amit intelligenciája elraktározott a szíve mélyén, a lelke rejtett zugában. De ez magában nem teremhet gyümölcsöt olyant, ami ennek a szívünkkel lelkünkkel összefort völgynek erkölcsi és anyagi hasznát hajtana. Azokra az emberekre kell tekintenünk, akik az eszközt, a módot adják meg a munkához. Azokat, a vállalatokat kell tisztelnünk itt, amelyek szellemi és anyagi erejükkel előre kívánják vinni a Zsilvölgy erkölcsi, szellemi és anyagi fejlődését. Azok a társulatok, magánosok, hivatalok s maga az állam, mikor a magyar kultúra fejlődését szívükön viselik, mint ami a boldog megélhetés legfőbb feltétele és legerősebb oszlopa s bércecs vármegyénk bár idegen ajku, de testvériesen velünk élő és — nem mondom rosszat, ha mondom — velünk élő régi lakóit az édes haza nyelvére és szeretetére tanítatják, magunknak állítanak emléket, ha nem is köből, ércből valót, de a szívekben, de olyant, amely értékesebb, mint ama másik és soha el nem porladó.

Pár nappal ezelőtt volt a zsilvölgyi tanítók vándorgyűlése. Mondhatjuk, a szeretet ünnepe volt az. Láttuk a tanítók munkáját, önképzésük módját, mondhatjuk, eminens uton kaladnak. Láttuk és szeretjük az együvé tartozás érzésének ama megnyilatkozását, ami a tanítókat az említett közös munkára buzdítja. A lelkesedés melegét is éreztük. Ez nem volt egy disszonáns hang, nem egy eltévedt keserű mosoly, de nagy szeretet: igen. De amit itt elmondunk foglalkoztatott akkor is. És meggyőződésérelődött bennünk a gondolat, hogy csak úgy és csakis úgy tud a nagy munkának megfelelni a néptanítás kapcsán a Zsilvölgy e nevelő gárdája, ha a gárolítás nem marad el azok részéről, akik eddig is készséggel buzgólkodtak a népnevelésügy — igaz terhes — de készségesen végzett munkájának támogatásában. A zsilvölgyi tanítószó fokozott munkát ígér. Ezt olvastuk ki a lelkekéből a gyűlés alkalmával. De szoros együttműködést kér azok részéről, akikben él a fajszeretet s ama nagy ideál, ami a nép jövő boldogságát tüzte ki célul.

K.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Halálozás. A petrozsényi m. kir. pénzügyőri szakasz közbeesülésben állott vezetője: Gaali Antal p. ü. szemlést f. hó 16-án 49 éves korában meghalt. Özvegye és kiskorú gyermeke siratják a jó családfőt s az általánosan kedvelt derék férfiú halála széles körben kelt részvétet, őszinte sajnálkozást, a rokonszenves tisztviselő iránt, aki tapintatosan összetudta egyeztetni a kincstár és a közönség érdekét. Temetése f. hó 17-én d. u. 5 órakor lesz. Nyugodjék békével!

— Kitüntetés. A vármegyei közigazgatási bizottság a magyar nyelv sikeres tanításáért Peiffer Ilka

állami tanítónőt és Redl Frigyes társulati tanítót 80—80 korona jutalomban részesítette. A szorgalmas, csendes munkát érte ez a kitüntetés. Nem is teszünk hozzá semmit. Csak szívünkkel kívánunk ennek a két derék tanítónak jó szerencsét!

— **Sorozat.** Ha a királynak katona kell, elküldi a maga embereit, hogy sorozzák be a legények elejét. Büszke is rá a magyar, hogy katona lehet. Mert erény az. Tudja jól, hogy a király mundurjában a hazáját szolgálja. Amiért a vöröket is odaadja, ha kell, az életével együtt. És a nótá hangzik még ma is. A napi zajba bele sir: Mindnyájunknak el kell menni. És ma már nem nyomorult az a kettő-három, aki itthon marad. Mert a hazát szolgálhatod komisz kenyéren fegyverrel a kezében, de úgy is, ha a kalapács, a csákány hangot ad az izmos marokban. Tud a magyar meghalni is, tud a magyar dolgozni is a hazájáért.

— **Az a. b.-iskolai iskola államosítása.** Maderspach Viktor két tanérő alkalmazásával elemi népiskolát állított a. b.-iskolai nagy faipar telepén. Ebben a mintaszerű tanintézetben az idegen ajku gyermekek, az óslakos románok gyermekei is, megtanultak és megtanulnak magyarul s magyar szellemben neveltetnek. A felettes tanügyi hatóság a legnagyobb elismeréssel adozta mindenkor az iskolában tapasztalt sikerért s az iskola fenntartó aldozatokéért. A vallás és közoktatási miniszter állami kezelésbe átvette az iskolát s a dícséretes eredményével ott működő tanítókat: Bóka Jánost és nejét, mint állami tanítók továbbra is ott maradnak s Maderspach Viktor pedig átadja az iskolát, tanítói lakot az összes mintaszerű berendezést az államnak s ezenkívül újévig még fizeti a két tanítót s még egy tantermet épített s teljesen felszereltet. Ez a hazafias aldozatoké s nem szorul dícséretre.

— **Tanítógyűlés.** Folyó hó 7-én tartották meg a zsilvölgyi tanítók az iskolai iskolában tavaszi gyűlésüket. Salgó Károly elnök vezetése mellett mintegy harminc tanító jött össze, hogy a most annyira aktuális új tanítási tervezetet beszéljék meg. Valóban élvezetes volt az a magas színvonalú vita, mely az előadók felolvasása kapcsán keletkezett. Különösen meg kell említenünk Kekel József, Babics József, Vass Imre és Bácsi Frigyes szellemes felolvasását, kik legjobb tudásukat adták közre, amiért társaik osztatlan tetszését érdemelték ki. Nem hagyhatjuk megemlíteni azt sem, hogy a gyűlés előtt Bóka János iskolai tanító gyakorlatias tanítást mutatott be növendékeivel, amiről a kartársak osztatlan elismeréssel nyilatkoztak. A gyűlésen résztvevő illusztris vendégeknek, Maderspach Viktoréknak, Maderspach Béla úrnak s mindazoknak, kik szerencsésültek megjelenésükkel a tanítóságot, köszönetet mondanak a tanítók. Maderspach úrknak azért is, hogy — érdemükön felül — szíves vendéglátásba részesítették a zsilvölgy kulturális fejlődésének munkáit. Azzal a megjegyzéssel, hogy a jövő gyűlés őszszel Aninoszán lesz megtartva, tudósításunkat be is fejezzük.

— **A petrozsényi államilag segélyezett községi főgymnáziumban az évről évre tartott vizsgák sorrendben tartatnak meg:** Június 7. 8-án voltak a magánvizsgák. 13. 14-én d. e. hittan vizsgák. 16-án d. e. I. oszt. Latin, Magyar. 16-án d. e. II. oszt. Latin, Magyar. 16-án d. e. Latin, történet. 18-án d. e. III. oszt. Számítan, földrajz, rajz. 18-án d. e. IV. oszt. Latin, Magyar. 19-én d. e. I. oszt. Földrajz, természetrajz. 19-én d. e. II. oszt. Számítan, rajz, mértan. 19-én d. u. V. oszt. Természetrajz, mennyiségtan. 20-án d. e. III. oszt. Latin, Magyar. 20-án d. u. IV. oszt. Német, történet. 21-én d. e. I. oszt. Számítan, rajz, mértan. 21-én d. e. II. oszt. Földrajz, természetrajz. 21-én d. e. V. oszt. Magyar-Görög pótló irodalom. 22-én d. e. III. oszt. Német, történet. 22-én d. e. IV. oszt. Természetrajz, algebra, rajz, m. 23-án d. e. V. oszt. Német, Görög. 26-án d. u. záró-ünnepély, utána torna vizsgát. A vizsgálatok nyilvánosak. A záróünnepélyre szívesen látja az érdeklődő közönséget az igazgatóság.

— **A szent Ferencrendi-növérk zárdaiskolájában az évről évre tartott vizsgák (az elemi és polgári iskolában) sorrendje:** június 20-án délelőtt 8—10-ig I. polgári osztály; 10—12-ig II. polgári osztály. Délután 1 $\frac{1}{2}$ —4 óráig I. és II. elemi osztály. Június 21-én délelőtt 8—10-ig III. polgári osztály; 10—12-ig IV. polgári osztály. Délután 1 $\frac{1}{2}$ —3 $\frac{1}{2}$ -ig III—IV. elemi osztály. Június 22-én délelőtt 9—11-ig tornavizsga. Délután 3—5 óráig zene vizsga évről évről összevetve, melynek műsora következő: 1. Nyitány: „A bagdadi kalifa” Boieldientől. Zongorán előadják: Oswald Irén,

Kálmán Margit és Rudolf Ilka. 2. L. Streabbay: „Pas redoublé”. Zongorán előadják Grausam Erna és Collarini Nina. 3. Strauss J.: „Induló”. Zongorán előadják Angyel M., Szokol Nelli és Junger Mici. 4. Győry V.: „Marika és barika”. Szavalja Stern Erzsébet. Győry V.: „Itt a jó bizonyítvány!” Szavalja Schulek Eszter. 5. L. Streabbay: „Echo des montagnes”. Zongorán előadják Collarini Bella, Szűszer Szerén és Berkovics Olga. 6. Beethoven: „Isten dicsősége”. Éneklik a növendékek. 7. Dörn: „Perles d'Écume”. Zongorán előadják Andreics Antonia. 8. Bihar: „Hires magyar nótá”. Cimbalomra előadják Branszky Jolán és Löwy Adél. 9. Gounod: „Faust”. Zongorán előadják Oswald Rózi, Radik Alexandrina és Vigh Mici. 10. Burger M.: „A magyar lány”. Éneklik Sztójka József. 11. Schubert: „Induló”. Zongorán előadják Solymossy Margit, Oswald Irén és Schulek Márta. 12. Kobolt: „Tavaszi ébredés”. Citerán előadják Schulek Ágnes. 13. Haydn: „Menuet”. Zongorán előadják Stojanovits Irén, Sztójka József és Radik Alexandrina. 14. Stojanovits J.: „A madarak dalversenye”. Előadják a növendékek. 15. Abt: „Dal”. Zongorán előadják: Andreics Giza, Schulek Márta, Rudolf Ilka. 16. Heidelberg: „Magyar tánc”. Zongorán előadják: Weisz Johanna és Solymossy Margit. 17. Erdélyi D.: „Magyar ábránd”. Cimbalomra előadják Branszky Jolán. 18. Loeschhorn: „La belle Amazone”. Zongorán előadják Andreics Antonia és Rudolf Ilka. 19. Kreutzer: „A vándor vasárnapja”. Éneklik a növendékek. 20. Smith: „La cascade de Rubis”. Zongorán előadják Vigh Mici és Andreics Giza. 21. Győry V.: „Losonezyne”. Szavalja Schulek Ágnes. 22. Mendelssohn: „Rondo”. Zongorán előadják Kálmán Margit. 23. Baka-Baitz: „Honfidal”. Éneklik a növendékek. 24. Allaga: „Népdal-csárdás”. Cimbalomra előadják Löwy Adél és Branszky Jolán. 25. Pósa: „Magyar leány”. Szavalja Fehér Irén. 26. Liszt: „Rapszódia”. Zongorán előadják Kálmán Margit és Rudolf Ilka. 27. Herodek: „A magyar dal”. Szavalja Andreics Giza, zongorán kíséri Oswald Irén. — A zárdaiskola évről évről rendszert nagy vonzerővel bír Petrozsényi és vidéke intelligens közönségére s a kiválóan érdekes műsor bizonyára fokozza az eddig is mindenkor tapasztalt öröndetes érdeklődést.

— **Vizsga.** A társulati elemi iskolákban a vizsgák a következő sorrendben lesznek megtartva: június 23-án, szombaton délelőtt a vulkáni, 25-én hétfőn a petrozsényi és 26-án, kedden az aninoszai iskolákban. Ugyanakkor lesznek a vallás vizsgák is.

— **A petrozsényi iparostanonc-iskola** évről évre vizsgálata f. hó 23-án délelőtt 8 órakor kezdődik kapcsolatosan a tanoncok munkakiállításával. Mirel a szívesen látott érdeklődőket ezután értesíti az igazgatóság.

— **A helybeli állami elemi népiskola záróvizsgálata** a következő sorrendben tartatnak meg a jelen tanévben: 1906. június hó 16-án d. e. 8—12 a vallás vizsgák. d. u. 2—5-ig az ismétlős fiúk és lányok vizsgája; 18-án d. e. 8—12-ig a két I. oszt. d. u. 2—4-ig a III. v. oszt.; 19-én d. e. 8—12-ig a két II. oszt. d. u. 2—4-ig a III—IV. f. oszt.; 20-án d. e. 8—11-ig a IV. v. oszt.; 2—5-ig az V—VI v. osztály vizsgálatai s végül 5 óra után a záróünnep megtartása, melyen az elnöki megnyitó után a növendékek szaválatai és az áll. elemi népiskola énekharának szereplése zárják be a jelen iskolai tanévet. A vizsgákra, valamint a záróünnepre minden tanítgyaratót és szülőket szívesen lát az állami elemi népiskola tanítótörsége.

— **A lupényi állami elemi népiskolában a vizsgák** ideje és sorrendje: június 17-én 8 óratól az ismétlősök. 18-án 8 óratól I-ső leány és fiú oszt., 19-én a II-ik leány és fiú oszt., 20-án 8 óratól a III-ik vegyes oszt., 20-án délután 1 óratól az ev. ref. és ág. ev. vallás 21-én 8 óratól a IV. vegyes oszt., 22-én 8 óratól az V. VI. vegyes oszt., 22-én délután 2 óratól a rom. kath. vallás vizsgája, 24-én d. e. 10 óratól záróünnepély.

— **Az adók behajtása.** Megszűnve a törvényen kívüli állapot, Wekerle Sándor, a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök az adók és köztartozások behajtására vonatkozó rendeletet adott ki, melynek fontosabb részeitől közöljük a következőket: A pénzügyminisztérium az 1904. és 1905. évi adótartozások behajtására nézve felhatalmazza a kir. adóhivatalokat részletfizetési kedvezmények megadására. Amennyiben az illető adózók a részletfizetési feltételeket anyagi helyzetükre való tekintettel sérelmesnek találják, joguk van elsősorban az illetékes kir. pénzügy-

igazgatósághoz, másodsorban a pénzügyminisztériumhoz felelősséggel fordulni. Az állami egyenes adók beszedése, tekintettel a hosszantartó törvényen kívüli állapot alatt felszaporodott hátralékokra, azonnal megkezdendő, de figyelemmel kell lenni a polgárok adófizetési képességeinek határaitra és létérdekeire, egyszersmind az államháztartás szükségleteire is. A pénzügyminiszter elrendeli az első fokozatú adók lajstromának mindkét évről vonatkozólag közszemlére való kitételét és az első ízben megadottatott felek tartozásának az adókönyveskébe való azonnali bevezetését. Az adókra nézve a rendelet kimondja, hogy a befizetési kötelezettség az 1883. évi XLIV. t. c. 39. szakasza értelmében akkor is fennforog, ha az ez évről történő adó-kivetés eredménye az adózó könyveskéjébe bevezetve nincs is, az esetben az 1905. évi adó a megelőző évi adókirovás szerint fizetendő. E rendelkezés az új adó-zókra vagyis azokra, kik ez évről először rovatnak meg adóval, nem vonatkozik. Nagyon humánus a rendelkezés az a része, amely a korábbi adóhátralékokra vonatkozik. Akinek még 1905. előttről van adóhátraléka, azt, ha akkora összeget befizet, amennyit az 1905-iki adója kitesz, nem szabad végrehajtani, bár a befizetett összeget nem 1905-re, hanem az előbbi hátralékokra írják be, továbbá a kisebb nem a kényszer-behajtásnak gépies alkalmazására, hanem fizetőképességüknek oly időben való igénybevételére kell a súlyt fektetni, amikor jövedelmek befolyának. Ami annyit jelent, hogy senkit sem szabad behajtani adója miatt, hanem akkor kell rajta behajtani, amikor csakugyan tud fizetni. A bélyeg- és egyéb illetékek lerovásának a kötelezettsége csak július 30-án áll be. Addig kamatot sem számítanak utának. A 200 koronánál nagyobb illeték-hátralékokra nézve benyújtott halasztási kérvényekről maga a pénzügyminiszter intézkedik, a 200 koronán aluli hátralékért kamatot nem kell fizetni.

— **Az utlevél kényszer felfüggesztéséről** szóló belügyminiszteri rendelet a múlt hó 27-én közzétett annak szövege szerint a múltból és intenciójából vont következtetéssel. Erre vonatkozólag a vármegyének alispánjához küldött belügyminiszteri rendelet így szól: „Folyó évi április hó 22-én 41736. sz. a. kelt rendelet értelmében az iránt hoztam több oldalról kérdés intéztetve, a felreterekes kikerülése végett és az egyöntetű eljárás érdekében szükségesnek tartom Cime-det értesíteni, hogy a bukaresti kiállítás tartamára az utlevél-kényszer csak a Romániából Magyarországra jövőkre nézve felfüggesztett fel, de a magyar honosoknak, ha Romániába akarnak menni, a határállomásokon a kiállítás tartama alatt is utlevéllel kell bírniok és a Romániába kilépőkkel szemben az eddigi utlevél vizsgálati szabályok állanak fenn. Ez intézkedés abból a szempontból történt, hogy a bukaresti kiállításra utazó románok minden akadály nélkül, esetleg az országba is átrándulhassanak, de ezen egyoldalú felfüggesztés mellett nem engedtetett meg az, hogy az utlevéllel nem bíró, vagy bármely rendőri szempontból kifogás alá eső magyar állampolgárok a jelzett idő alatt szabadon, minden hatósági ellenőrzés nélkül hagyassák el az ország területét és léphessenek román területre. Budapest, 1906. május 15. A miniszter helyett: Szabó László, min. tanácsos.

— **Új sorsjegyek.** A Magyar Jelzálog-Hitelbank óriási feltűnést keltő művelettel lépett az ország elé. Hazánk leghatalmasabb bankjaival szövetségbe felhívást tett közbe, mely szerint 3%-os nyeresémmegosztású tulajdonosait felszólítja, hogy darabonként 57 korona befizetése mellett cseréljék ki f. hó 22-ig kötvényeiket, az ezek helyett kibocsátandó új sorsjegyre. A Jelzálogbank megszünteti a nyeresémmegosztású amugy is jelentéktelen kamatozását, de a helyett olyan kárpóztos nyeresémmegosztási tervet állított össze, amely világszerte ritkítja pártját. A sorsjegy tulajdonosok 1.000.000, 500.000, 400.000, 300.000, 200.000, 100.000 stb. koronás fő- és még számtalan melléknyeresé-nyekre játszanak. A feltételek akként vannak megállapítva, hogy aki konvertál, az igen lényeges előnyökhöz jut. Az egy nyeresémmegosztás helyett kiadandó két sorsjegy értéke ugyanis 50 koronával nagyobb; ezenkívül évenként hat húzáson játszik fenti óriási nyeresémmegosztás. Az új sorsjegyek darabonként 140 koronával jegyezhetők is, f. hó 22-ig az aláíró helyeken s ezek fenti nagy nyeresémmegosztás szintén játszanak évenként három húzásban. Megjegyzendő, hogy az új sorsjegyek a legelső befektetési papirokkal egyenrangúak, tehát feltétlen (pupillaris) biztonságú értékpapírok.

— **Szenzációs híresztelések** jelennek meg utóbbi időben Petrozsényből a fővárosi lapokban. A hírlap-

tudósítói tulbuzgóság rémesekké színezi ki a látszatot, vagy elferdített tényeket. Valószínűleg ilyen lesz a fővárosi lapoknak legutóbb megjelent következő tudósítás is: „Anarkista Magyarországon. Petrozsényből táviratozzák a Magyar Távirati Irodának: szombaton innen Budapestre toloncoltak egy embert, akinél titokzatos irásokat találtak, melyek arra vallanak, hogy ez az ember veszedelmes anarkistatársaságnak a tagja. Romániából jött és a határszél legközelebbi állomásáról, Livazényből a Szurdok-szoroson át érkezett ide. Az illető, kinek nevét nem sikerült megtudni, igen jól öltözködött. Iratai között szép cirill írással az összes

uralkodók neve és életkora volt följegyezve s legnagyobb pontossággal föl volt sorolva mindazoknak az uralkodóknak a neve, akik ellen merényletet követtek el, valamint a merénylet elkövetésének ideje. Találtak nála egy névsort is, mely az összes merényletek elkövetőinek nevét tartalmazza. Találtak továbbá több sifírozott írást, melyet megfejteni nem sikerült. Ugy ezt, valamint az összes nála talált okmányokat felküldötték a budapesti államrendőrségnek. Számos embernek nevére szóló utleveleket találtak nála, amelyeket a hatóság hamisítottak ismert föl. Egy fontosnak látszó írás, melyet nála találtak, „május 31” fölirattal van

ellátva. Ebből itt azt következtetik, hogy az elfogott összeköttetést tartott fenn azokkal az anarkistákkal, kik május 31-én Madridban a spanyol királyi pár ellen merényletet követtek el.” Hogy mit keresett ilyen veszedelmes anarkista Petrozsényben, azt bajos megérteni. Bizonyos szabálytalanságok mutatkoztak az utlevél körül s e miatt lett az illető Petrozsényből menesztve s ezt az élelmes fantázia összeköttetésbe hozza a madridi anarkista merénylettel. Szép ész!

Felelős szerkesztő: Zádory Károly.
Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

Épület és műlakatos

üzlettem megnyitását Petrozsény és vidéke közönségének becses tudomására hozom én a ki tapasztalatomat, szakképességet nagyobb gyárakban szereztem, elvállalok eszaktmába vágó minden-fele munkát.

Divatos folyosó-rácsok, sir-rácsok, takaréktűzhelyek többféle kivételben vízvezeték és kutak szerelését.

Javításokat pontosan és jutányos áron eszközölök.

Tisztelettel:

Nagy Mózes

épület és műlakatos.

Hubert-féle ház. Petrozsény Kossuth Lajos-utca.

HIRDETME NY.

Van szerencsénk intézetünk igen tisztelt részvényeseit felkérni, hogy az 1905. április hó 10-én kiadott „Részvény-aláírási felhívás” értelmében az ujonnan kibocsátott részvényekre még be nem fizetett 50%-ot befizetni szíveskedjenek.

A hátralevő összeg pénztárunknál 1906. év július, augusztus, szeptember, október és november hó 1-én részvényenkint 10—10 korona részletekben fizetendő be.

Petrozsény, 1906. május 17.

1—2

PETROZSENYI TAKÁRÉKPÉNZTÁR R.T.

GARAI KÁROLY

ARADON.

Ajánl: szalonna, zsirt és minden hentes árut a legjutányosabb árban.

Figyelem!

Megbízható legjobb minőségű hírneves valódi szepességi

lenvászon és damasztáru

minden nagyobb üzletben kapható.

A késmárki gyár bejegyzett védjegye

Késmárki gyármány csak az,

mely ezen védjeggyel van ellátva.

HAZAI IPAR!

5 $\frac{1}{2}$ %-os törlesztési

(amortizációs)

kölcsönöket

gyorsan és előnyösen közvetít

MUNTYÁN TIVADAR, Petrozsény.

(Zárdaépület).

Papir-, rajz- és írószerraktár.

Van szerencsém Petrozsény és vidéke n. é. közönségének tisztelettel tudomására adni, hogy 1893. év óta fennálló **papirkereskedésemet** ezen szakba vágó cikkekkel dusan felszereltem s a legfokozottabb igényeket pontosan s a legjutányosabban kielégítem. **Tanszerek, rajz- és íróeszközök** nagy választékban állnak rendelkezésre s ezeket is legolcsóbban árusítom el. A legegyszerűbbtől a legfinomabbig: **irodapapírok, levélpapírok, névjegyek, eljegyzési kártyák** stb. kereskedésemben jutányos árban kaphatók.

KÖNYVNYOMDA.

Midőn a kultura tért hódított a Zsilvölgyben, Petrozsényben **nyomdát** állítottam, majd hirlapot indítottam, hogy a sajtó erejével szolgáljam a hazafias törekvést. A kezdet nehézségeivel küzdve anyagi áldozatok meghozatalával tartottam fenn s oda fejlesztettem a nyomdát, hogy a legmeszebbre menő igényeket a legjutányosabban kielégíteni képes vagyok; miért is a n. é. közönség szíves támogatását kérem.

KÖNYVKÖTÉS ZET.

A művelt közönség folyton fokozódó igényeinek kielégítését szem előtt tartva

könyvkötészetet rendeztem be s ebbe a szakmába vágó munkálatok teljesítését megelégedésre s a legjutányosabban elvállalom.

Tisztelettel:

FIGULI ANTAL.